

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 23559
Tarih : 17.01.2023

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 17/01/2023 11:10
Sayı: E-120.10-1154491

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de mevcut tutuklu/hükümlü kadınların sayısı gün geçtikçe artmakta, buna bağlı olarak hapisanelerde büyüyen çocukların sayısı da artış göstermektedir. Konuya ilişkin en güncel verileri içeren Hak İnisiyatifi’nin hazırladığı rapora göre; 2019 yılı Kasım ayı itibarıyla 780 çocuk anneleri ile birlikte cezaevlerinde kalmaktadır. 2019 sonrası ise herhangi bir veriye dahi ulaşamamakta, cezaevlerinde anneleri ile birlikte kalan 0-6 yaş aralığındaki çocuk sayısında ilişkin verilen yazılı soru önergelerinin tamamı cevapsız bırakılmaktadır. Mevcut koşulların “çocuğun üstün yararı ilkesi” gözetilerek hapisanelerde büyüyen çocukların ve hükümlü ebeveynlerin yaşadığı hak ihlallerinin denetimine ve veri elde edilmesine müsait duruma getirilmesi, çocuğun sağlık, eğitim, beslenme oyun ve sosyal gelişim ihtiyaçlarının eksiksiz karşılanması, hak ihlallerinin tespiti, önlenmesi ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98. TBMM İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederim.

Hüseyin KAÇMAZ

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye hapishanelerinde on bini aşkın kadın tutuklu/hükümlü bulunmaktadır. 2018 sonrası cezaevlerine yönelik hak ihlallerinin artarak devam ettiği birçok sivil toplum kuruluşu raporları ile sabittir. Özellikle 2000 yılı sonrası kadın tutuklu/hükümlü sayısında görülen %56,3 oranındaki artış hapishanelerde annelerinin yanında büyüyen 0-6 yaş aralığı çocukların sayısında da yansımıştır. Bu çocukların sayısı ve hapishane içindeki koşullarına ilişkin Bakanlık tarafından bildirilen herhangi bir veri yahut çalışma mevcut değildir. Öyle ki; bu konuya ilişkin Adalet Bakanlığı'na yöneltilen soru önergelerinin tümü yanıtsız bırakılmıştır. Elde edilen en güncel veri 2019 Kasım ayı itibarıyla 780 çocuğun hapishanelerde anneleri ile birlikte kaldığını göstermektedir. Yine basına ve çeşitli sivil toplum kuruluşu raporlarına yansıyan hak ihlalleri; *"Çocukların beslenmeleri için gerekli gıda ve malzemelerinin temin edilmediği, çocukların sağlık koşulları gözetilmeden, hijyenden yoksun koşullarda, güneş ışınından faydalanmadan tutulduğu, gerekli hijyen malzemelerinin temininin edilmediği, bazı hükümlü annelerin çocuklarının kreşe dahi gönderilmediği, çocukların oyun odasına bazen hiç bazense yalnızca 1 saatliğine gönderilmesine olanak tanındığı,, bazı koşullara oyuncak alınmadığı, emziren anneler için gerekli ek gıdaların temin edilmediği, hükümlü annelerin Çocuk Esirgeme Kurumu'nda kalan çocukları ile telefonla dahi görüşmelerine imkan sağlanmadığı"* olarak sıralanmıştır.

Hapishanelerdeki katı ve cezalandırıcı ortam çocukların psikososyolojik gelişimlerini olumsuz etkilemekte, beslenme, sağlık, oyun, eğitim, sosyal gelişim ve iletişim hususlarında çocuğun üstün yararını gözeten koşullar oluşturulmamaktadır. Özellikle, hapishane koşullarında çocukların okul öncesi eğitim ihtiyaçlarının nasıl yürütüldüğü, çocuğun diğer çocuklar ile iletişiminin hangi koşullarda sağlandığı, sosyal gelişiminin nasıl desteklendiği, cezaevi sonrası süreç gözetilerek dış ortama nasıl hazırlandığı, diğer aile bireyleri ile ne sıklıkla ve ne şekilde iletişim kurduğu, gerekli kıyafet ve malzemelerin sağlanıp sağlanmadığı, çocukların teknolojik cihazlara ve oyun araçlarına erişiminin olup olmadığı, çocukların gelişimine uygun beslenme ihtiyaçlarının nasıl ve kimler tarafından karşılandığı, emziren anneler için gerekli ek gıdaların temin edilip edilmediği, kurum içerisinde çocuk doktoru, hemşireleri ve çocuğun psikolojik durumunun takibi için gerekli uzmanların bulunup bulunmadığı konularında detaylı araştırma yapılması gerekmektedir.

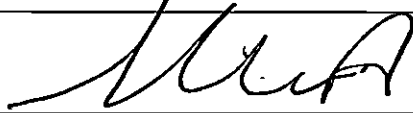
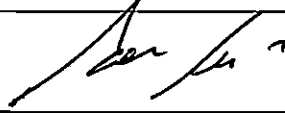
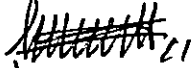
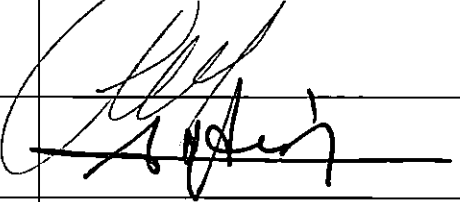
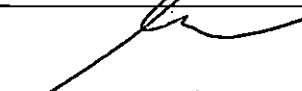
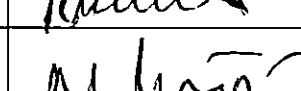
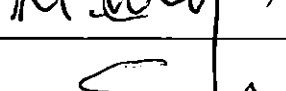
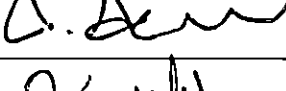
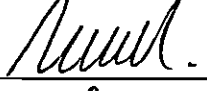
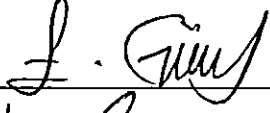
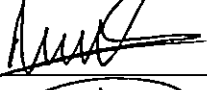
Yukarıda sıralanan hak ihlallerinin yanı sıra çocuklar; cezaevi koşullarında güneş ışığından dahi faydalanamadan rutubet içindeki koşullarda, yaşının gerektirdiği beslenme düzeninden uzak hükümlüler için uygun görülen tek- tip beslenme biçimi ile beslenmekte, yaşlıları ile yeterince sosyalleşememekte, okul öncesi eğitimden mahrum kalmakta ve cezalandırıcı anlayışın hakim olduğu bir ortamda, hükümlülere sistematik olarak uygulanan baskı ve şiddetin şahidi olarak gelişimi için en önemli evre olan 0-6 yaş aralığını geçirmektedir. Tüm bu koşullar, gerek Türkiye'nin imzacısı olduğu Uluslararası Anlaşmalar gerekse Anayasa ile güvence altına alınmış çocukların temel hakları bağlamında hak ihlali niteliğindedir.

Yine aynı uluslararası anlaşmalara taraf olan birçok ülke izah edilen hak ihlallerini önlemek adına birçok alternatif yöntem geliştirmiştir. Bunlardan birkaçı, cezanın infazının ertelenmesi, ev hapsi, denetimli serbestlik veya elektronik kelepçe uygulamaları olarak sıralanabilir. Anneye en çok ihtiyaç duyulan 0-6 yaş aralığında çocuğu anneden ayırmak ise en son tercih edilen yöntemdir.

Türkiye’de ise birçok kadın hükümlü açıklanan ağır cezaevi koşulları sebebiyle çocuğundan ayrı kalmayı seçmek zorunda bırakılmakta ya da hastalığı sebebiyle cezaevi dışında tedavisi süren çocuklar ebeveynlerine en çok ihtiyaç duyduğu dönemde onlardan ayrı tutulmaktadır. Tedavisi süren hasta çocukların ebeveynleri ile tedavi sürecini birlikte geçirmesi hastalığın psikolojik destek bakımından seyri için oldukça önemlidir. Bu dönemde anne ve babaların hasta çocuklarından ayrı tutulması gerek hukuka gerekse vicdana sığmamaktadır.

Yukarıda açıklanan tüm hususlar ışığında; Türkiye hapishanelerinde kalan tutuklu/hükümlü ebeveynlerin ve ebeveynleri ile birlikte cezaevinde tutulan çocukların “çocuğun üstün yararı ilkesi” gözetilerek eğitim, sağlık, beslenme, oyun ve sosyal gelişim ihtiyaçlarının eksiksiz şekilde karşılanması, ilgili cezaevlerinin düzenli olarak denetlenebilmesi, hak ihlallerinin bir an evvel tespiti, önlenmesi adına çözüm yollarının belirlenmesi elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	